JAARBERICHT 2023

RECHTBANK ZEELAND-WEST-BRABANT

Rechtbank Zeeland-West-Brabant brengt jaarlijks een jaarbericht uit. Dit doen wij om aan de maatschappij te laten zien waar onze rechtbank voor staat en waar wij ons het afgelopen jaar mee bezig hielden.

INLEIDING

Ook nu laten we weer een jaar achter ons waarin veel is gebeurd. In 2023 hebben de medewerkers van onze rechtbank veel werk verzet. Samen deden zij meer dan 100.000 zaken af. Rechters en gerechtsjuristen die in goede samenwerking kwaliteit leverden op en rond zittingen en met hun uitspraken. Zij worden daarbij ondersteund door de medewerkers van de griffies, de verkeerstoren, de regiebureaus, en Bedrijfsvoering. En alle leidinggevenden die met een groot verantwoordelijkheidsgevoel vanuit hun verbindende kracht collega's aanstuurden, stimuleerden en faciliteerden.

Bij rechtbank Zeeland-West-Brabant ging de aandacht ook uit naar andere thema's dan rechtszaken. We staken energie in digitalisering (bijvoorbeeld digitale toegang), innovatie (bijvoorbeeld de Schuldenfunctionaris en Wijkrechtspraak in Tilburg), het publiceren van uitspraken, werkdruk en werkgeluk, diversiteit en inclusie en de Open dag op de locatie in Breda.

Daarnaast kregen de landelijk lopende thema's ook aandacht in 2023. Denk daarbij aan reflectie, visitatie, de forse inspanningen van alle teams voor Tijdige rechtspraak, duurzaamheid en de toegenomen aandacht voor veiligheid en beveiliging. Veel dank aan al onze medewerkers. Alle resultaten van de rechtbank werden door hun inzet mogelijk gemaakt.

Veel leesplezier gewenst en we zetten samen in op een mooi 2024!

Namens het bestuur,
Mr. J.B. van den Beld
President rechtbank Zeeland-West-Brabant

RECHTSZAKEN

De rechtbank heeft in 2023 in totaal 115.674 zaken behandeld. Die zaken waren als volgt verdeeld:

KANTONZAKEN
70.931

STRAFZAKEN
12.661

BELASTINGZAKEN
4.762

FAMILIEZAKEN
10.600

BESTUURSZAKEN
2.642

HANDELSZAKEN
4.239

VREEMDELINGENZAKEN
3.464

LOCATIES

Deze zaken deden wij op onze vier verschillende locaties: de hoofdlocaties **Breda** en **Middelburg** en de zittingslocaties **Tilburg** en **Bergen op Zoom**. In Breda en Middelburg bieden we het volledige zaakspakket aan, in Tilburg en Bergen op Zoom worden vrijwel alleen kantonzaken gedaan.

Rechtbanklocatie Breda

Rechtbanklocatie Middelburg

Zittingslocatie Bergen op Zoom

Zittingslocatie Tilburg

PROFESSIONELE MEDEWERKER CENTRAAL

In 2023 waren er bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant 134 rechters in dienst, 297 gerechts-juristen, 261 administratief medewerkers en ongeveer 110 mensen in de bedrijfsvoering (stafmedewerkers, planners en gerechtsbodes). Bij elkaar opgeteld waren er in 2023 802 mensen werkzaam bij de rechtbank, grotendeels op de hoofdlocaties Breda en Middelburg en een klein deel op de zittingslocaties Tilburg en Bergen op Zoom.

Onze professionele medewerker staat centraal. Als rechtbank vinden wij het belangrijk dat aan onze medewerkers, op basis van de eigen talenten, de mogelijkheden geboden worden om zich te ontwikkelen, bijvoorbeeld op vakinhoudelijk gebied. Van een professionele medewerker wordt verwacht dat deze ook zelf regie voert op de eigen ontwikkeling. Het zich kunnen ontwikkelen als medewerker draagt bij aan het werkplezier waarmee zij bij onze rechtbank werken. We stimuleren onze medewerkers dan ook zich blijvend te ontwikkelen en we investeren daar met veel plezier in.

De omgeving waarin het werk gedaan wordt is daarbij belangrijk. De mogelijkheid om te werken in een veilige omgeving, goed toegerust, met voldoende perspectief in het werk en met collega's met een diverse achtergrond, is van groot belang.

Waar onze medewerkers met plezier en kwalitatief het werk goed doen, komt dat ook direct ten goede aan de kwaliteit van ons werk en aan de rechtzoekende. Ook gelet op de huidige krapte op de arbeidsmarkt vinden wij dat belangrijk. Het blijft namelijk een uitdaging om onze vacatures in te vullen.

"We stimuleren onze medewerkers dan ook zich blijvend te ontwikkelen en we investeren daar met veel plezier in."

Diversiteit & inclusiviteit

Op verschillende niveaus vonden er activiteiten plaats ter bevordering van diversiteit en inclusie. Op beleidsmatig vlak werd de afgelopen jaren het thema goed op de kaart gezet door middel van een projectstructuur. Het thema diversiteit en inclusie is niet meer weg te denken uit onze maatschappij, bij onze rechtbank en bij de inzet van onze arbeidsmarktcommunicatie. Diversiteit en inclusie is van toenemend belang voor onze rechtbank. Een logisch vervolg daarom is het sluiten van de projectfase en het inbedden van het thema in de bestaande organisatie. In 2023 startten we met de voorbereidingen. Daarnaast is aan de visie op leiderschap van de rechtbank aandacht besteed aan diversiteit en inclusie in relatie tot leiderschap. Onze leidinggevenden zijn, tenslotte, de dragers van de bedrijfscultuur. In 2023 werden verder een aantal interessante bijeenkomsten voor de medewerkers van de rechtbank georganiseerd.

Zo is er onder andere aandacht besteed aan de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie en de jaarlijkse Diversity day.

Arbeidsmarkt

De Rechtspraak heeft een landelijke beleid arbeidscommunicatie vastgesteld. Dat beleid is gericht op het goed positioneren van de Rechtspraak als aantrekkelijke werkgever in een steeds moeilijkere arbeidsmarkt. Het versterken van het arbeidsmarktbeleid is voor 2023 opgenomen als speerpunt voor de arbeidsmarktcommunicatie. Het goed kunnen invullen van vacatures vraagt om expertise en gerichte toewijding in de uitvoering. De rechtbank besloot daarom een recruiter aan te nemen die ons hierbij helpt.

134 rechters

297 gerechtsjuristen

261 administratief medewerkers

110 medewerkers bedrijfsvoering

DIGITALISERING

In het kader van toegankelijkheid en transparantie is digitalisering voor toegang tot de rechter van essentieel belang. Digitalisering kan die toegang zelfs eenvoudiger en laag-drempeliger maken. Burgers en professionele procespartijen vragen om digitaal procederen en informatie uitwisselen. Voor rechtbank Zeeland-West-Brabant betekent het dat we anders gaan werken als organisatie. Overigens gaan deze veranderingen alle collega's binnen de Rechtspraak aan. De afgelopen jaren zijn er grote vernieuwingen in gang gezet, die kwamen in 2023 tot uitvoering.

"De maatschappij digitaliseert steeds meer en in die ontwikkeling gaat de Rechtspraak mee."

Digitale toegankelijkheid

Digitale toegang is onderdeel van *digitalisering binnen de Rechtspraak*. De komende jaren biedt de Rechtspraak partijen in steeds meer bestuursrechtelijke en civiele zaken digitale toegang tot de rechter. Zo worden procedures sneller en toegankelijker. Dit gaat stapsgewijs, beheerst en zorgvuldig.

Enkele voordelen hiervan, voor zowel rechtzoekenden als advocaten, zijn dat alle stukken in 1 digitaal dossier zitten. Hierdoor is er tijd- en plaats onafhankelijk inzicht in het dossier te verkrijgen. Daarnaast krijgt de rechtzoekende per e-mail een signaal als de rechtbank informatie heeft toegevoegd of heeft gewijzigd in het dossier.

De digitalisering van zaakstromen betekent dat we afscheid nemen van papieren dossiers. De maatschappij digitaliseert steeds meer en in die ontwikkeling gaat de Rechtspraak mee.

Scannen onder substitutie - SoS

Alle documenten die binnenkomen via de digitale omgeving ‘Mijn Rechtspraak’ worden opgeborgen in een zogenaamd Digitaal Zaakdossier (DZD). In dit digitale zaaksdossier kunnen procespartijen alle processtukken en correspondentie inzien. De rechtbank plaatst de stukken in het dossier. Partijen ontvangen hiervan vervolgens een melding per e-mail.

Het Digitaal ZaakDossier (DZD) wordt opgebouwd met de stukken die via ‘Mijn Rechtspraak’ zijn ingediend. Of met stukken die zijn gescand onder substitutie (SoS).

TIJDIGE RECHTSPRAAK

In Nederland kunnen we trots zijn op een onafhankelijke, integere en kwalitatief hoogstaande rechtspraak. Het lukt alleen niet altijd om op tijd uitspraak te doen. Dat heeft diverse oorzaken zoals: de diversiteit en de complexiteit van zaken, de wensen van partijen in een zaak rondom nader onderzoek of de organisatie van specifieke kennis en menskracht in de gerechten. Het gevolg van deze lange doorlooptijden is dat rechtzoekenden soms lange tijd in onzekerheid verkeren. Met alle, soms zeer verstrekkende, gevolgen van dien.

Om structureel en rechtspraakbreed verbetering tot stand te brengen is het landelijke programma Tijdige Rechtspraak in het leven geroepen. Ook binnen de rechtbank wordt gewerkt aan het verbeteren van de doorlooptijden. In 2023 hebben we verder gewerkt aan de pilot Plankader. In een plankader staat omschreven wie wat wanneer doet in het rooster- en planproces en binnen welke regels en op basis van welke informatie en ondersteuning dit gebeurt. Op basis daarvan wordt het rooster- en planproces en de bijbehorende planorganisatie duurzamer ingericht. Met het verder professionaliseren van het rooster- en planproces worden de tijdigheid en voorspelbaarheid vergroot. Hierdoor zijn rechtzoekenden tevredener over het verloop van hun zaak en ervaren rechters, gerechtsjuristen en administratief medewerkers meer werkplezier.

EXTERNE ORIËNTATIE EN INNOVATIE

Waarom willen we innovatie?

Innovatie draagt bij aan het realiseren van de ambities van de Rechtspraak, zoals verwoord in de visie: De Rechtspraak is rechtvaardig, toegankelijk, tijdig, transparant en speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen. Innovatie zien we als middel om de Rechtspraak in deze richtingen te verbeteren en (steeds) aan te passen aan de veranderende behoeften van de samenleving of van onze organisatie zelf ten behoeve van de samenleving. De rechtbank geeft hier invulling aan door onder andere onderstaande initiatieven en projecten.

Schuldenfunctionaris

De Rechtspraak heeft zich ten doel gesteld om een bijdrage te leveren aan een structurele oplossing van problemen van rechtzoekenden én de samenleving. De rechtbank Zeeland-West-Brabant draagt daar graag aan bij. We willen de positie van mensen met schulden verbeteren door hen sneller de juiste hulp te bieden zodat zij weer regie krijgen over hun eigen financiële situatie. Speciale schuldenfunctionarissen, juridisch ondersteuners en gerechtsjuristen van het team Civiel recht, kunnen mensen met schulden die voor de rechter moeten verschijnen, snel in contact brengen met schuldhulpverleners van de gemeente. In de praktijk blijkt namelijk dat mensen met schulden vaak niet weten welke hulp er beschikbaar is en hoe ze daar een beroep op kunnen doen. In oktober 2023 is de rechtbank gestart met deze pilot.

De schuldenfunctionarissen zijn elke woensdag fysiek aanwezig bij de rolzittingen op onze vier locaties. Daarnaast zijn zij bereikbaar als er signalen vanuit andere zittingen dan de rol komen. Dit innovatieve project krijgt een vervolg in 2024. Ook in andere rechtbanken vindt deze pilot plaats.

Wijkrechtspraak Tilburg

Wijkrechtspraak Tilburg beoogt jongeren en gezinnen met multiproblematiek vroegtijdig te signaleren en jongeren en gezinnen te helpen.

Naast het strafrecht als procesingang zijn ook het civiele recht (schulden) en jeugd- en familierecht (echtscheidingen, uitsluitend door middel van Procedure Gezamenlijke Toegang Ouders (PGTO)en de Gezinsadvocaat (GA), gezag en omgangskwesties, jeugdstrafrecht) aangehaakt. Wijkrechtspraak is in oktober 2023 gestart op donderdag in Tilburg-Noord en in november 2023 op dinsdag in Tilburg-West. Het doel van Wijkrechtspraak Tilburg is bewoners in Tilburg-Noord en West, die kampen met multiproblematiek laagdrempelig en dichtbij duurzaam te kunnen helpen bij het oplossen van hun problemen. Daarbij is rechtspraak de ingang en het haakje waaraan hulpverlening aan deze bewoners kan worden gekoppeld, al dan niet met een strafrechtelijke stok achter de deur. De ervaring leert dat Wijkrechtspraak tijd nodig heeft om tot bloei te komen.

De verwachting is daarom pas in 2024 echt groei te kunnen zien.

Pilot mediation

De pilot Mediation in verkeerszaken is eind 2022 gestart. De pilot richt zich op zaken op grond van artikel 5/6 Wegenverkeerswet 1994; hierin gaat het om ongevallen met zwaar lichamelijk letsel of dodelijke afloop tot gevolg. De pilot wordt gehouden in het kader van de Innovatiewet Strafvordering en geeft de rechter de mogelijkheid om na een geslaagde mediation een eindezaakverklaring uit te spreken. Tot en met december 2023 is er in twee zaken een eindezaakverklaring uitgesproken.
De pilot wordt in 2024 gecontinueerd.

Publicatie uitspraken

Al in 2022 besloot het bestuur om een speciaal proces in te richten om zoveel mogelijk uitspraken te anonimiseren en te publiceren. We geven daardoor invulling aan de missie, visie en agenda van de Rechtspraak omdat we de transparantie van de rechtspraak vergroten. Deze investering heeft in 2023 zijn vruchten afgeworpen. In een jaar tijd staat de rechtbank Zeeland-West-Brabant landelijk met stip op 1 als het gaat om het aantal gepubliceerde uitspraken.

Aantal publicaties op rechtspraak.nl

De openbaarheid van rechterlijke uitspraken is in de Grondwet en verschillende verdragen vastgelegd, met als doel de controle van de rechter en rechtspraak te faciliteren en 'geheime' rechtspraak te voorkomen.
De Rechtspraak ziet in het online publiceren van uitspraken een mogelijkheid om in belangrijke mate invulling te geven aan dit openbaarheidsbeginsel en heeft tegelijkertijd ook aandacht voor de mogelijke risico's die komen kijken bij het publiceren van meer uitspraken. De landelijke Werkgroep Openbaarheid heeft dit vastgelegd in de Visie op het online publiceren van uitspraken. Op basis van deze Visie is door de Raad voor de rechtspraak en de presidenten van de gerechten besloten om te streven naar een zo hoog mogelijke publicatiegraad.

KLACHTEN

In 2023 zijn er 114 klachten ingediend. Dit zijn minder klachten dan in 2021, in dat jaar zijn 122 klachten ingediend. Van het totaal aantal klachten zijn 11 klachten gegrond verklaard.

Bejegening	40
Rechterlijke beslissing	17
Tijdsduur procedures	16
Administratieve fout	13
Andere instantie	11
Bereikbaarheid	3
Overig	25

Wrakingen

In 2023 zijn 39 wrakingsverzoeken ingediend bij de Rechtbank Zeeland-West-Brabant. Dit aantal betekent een toename ten opzichte van 2022 (31 verzoeken). Geen van de wrakingsverzoeken is toegewezen.

PUBLIEKS-
EN PERSVOORLICHTING

Open dag locatie Breda

De Open dag die op 25 maart 2023 plaatsvond op onze locatie in Breda, was succesvol. Maar liefst 3.036 mensen brachten een bezoekje aan de rechtbank. Daar konden zij onder andere kijken naar een nagespeelde politierechterzitting (incl. een echte officier van justitie, advocaat en journalist), zich laten tekenen door een rechtbanktekenaar en meedoen aan een quiz over de verschillende rechtsgebieden. Kinderen werden uitgenodigd om een strafzitting na te spelen, er waren rondleidingen door het pand waarbij selfies gemaakt konden worden in toga en de politie liet bezoekers een blik werpen in de arrestantenbus. Op de informatiemarkt kwam men meer te weten over het werkveld van onze ketenpartners. Aanwezig waren vertegenwoordigers van: de politie, Reclassering Nederland, MfN (mediation), UWV, de Raad voor de Kinderbescherming, het Juridisch Loket, Jeugdbescherming Brabant en De Jonge Balie.

Bijzondere weekendopenstelling

Eens per jaar stellen wij ons gerechtsgebouw open voor bezoek van een Weekendschool. In 2023 viel de eer aan de IMC-weekendschool uit Tilburg. In februari bezochten zij onze rechtbank. Op school bijten de leerlingen tijdens het vak recht zich vast in o.a. morele kwesties. De leerlingen leren tijdens dit vak hun mening te verfijnen en ervaren hoe je als jurist tot een afgewogen oordeel probeert te komen door feiten en emoties van elkaar te scheiden.

Het vak recht begint met de algemene vraag wat ‘recht’ inhoudt. Waarom straffen we in onze maatschappij? Wat is recht eigenlijk? Welke mate van zekerheid is nodig bij het opleggen van een straf en hoe bepaalt de rechter een redelijke strafmaat? Door een heuse zitting na te spelen bij een ‘echte’ rechtbank oefenen de leerlingen met het gebruiken van juridisch jargon, kritisch luisteren, argumenteren, objectief meningen verdedigen die niet de jouwe zijn en natuurlijk spreken in het openbaar. Onmisbare vaardigheden binnen het vakgebied, die daarbuiten ook van grote waarde zijn. Rechtbank Zeeland-West-Brabant leverde hier met plezier een actieve en informatieve bijdrage aan.

Persvoorlichting

Van een schrijvend journalist in de zittingzaal kijken de meeste collega’s niet meer op. Een camera in de zittingzaal is voor veel collega’s ook al normaal. In 2023 kwamen er bij de persvoorlichters van het cluster Communicatie opvallend veel verzoeken binnen voor het maken van beeld- en/of geluidsopnames van een zitting of een interview met een persrechter. Waar er voorheen ongeveer 25 verzoeken per jaar binnenkwamen, stond de teller in 2023 op 75 cameraverzoeken. Hiervan ging het in 72 gevallen om strafzaken. Deze toename is mogelijk te verklaren door de zaken die bij onze rechtbank speelden. Anderzijds verandert het medialandschap en wordt de behoefte groter om ook via beeld en geluid nieuws uit de rechtbank te laten zien en horen. Een mooie bijdrage die recht doet aan de openbaarheid van de rechtspraak.

72 cameraverzoeken

Dit jaarbericht geeft slechts een selectie weer van de onderwerpen die spelen binnen de rechtbank. Deze selectie is gebaseerd op de informatie die wij voor u als (externe) lezer als relevant en interessant beschouwen. Mocht u op zoek zijn naar specifieke informatie: neem contact met ons op: communicatie.zwb@rechtspraak.nl.